

Lələtəpədə dalğalanan üçrəngli bayrağımızın Xankəndidə dalğalanacağı gün uzaqda deyil

Bu, reallıqdır ki, Azərbaycanın qədim yaşayış və mədəniyyət mərkəzlərindən olan Dağlıq Qarabağın o zamankı hakim zümrənin səriştəsizliyi səbəbindən, Ermənistanın himayədarlarının hərbi və siyasi dəstəyi ilə işğal edilməsi ölkə əhalisində mənəvi-psixoloji sarsıntı yaratmışdır. 1990-1993-cü illər ərzində Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində, Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionu və ona bitişik yeddi rayon - Xankəndi şəhəri, Xocalı, Şuşa, Laçın, Xocavənd, Kəlbəcər, Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, Zəngilan rayonları, həmçinin, Tərtər rayonunun 13, Qazax rayonunun 7, Naxçıvanın Sədərək rayonunun isə 1 kəndi Ermənistan ordusu tərəfindən işğal olunmuşdu.

Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi nəticəsində 1 milyondan artıq azərbaycanlı məcburi köçkün vəziyyətinə düşüb, 20 min nəfər hərbi əməliyyatlar dövründə həlak olub, 50 min nəfər əlil olub. Münaqişə nəticəsində, 4 minə yaxın azərbaycanlı itkin düşüb, onların arasında 67 uşaq, 265 qadın, 326 qoca olub. Bu şəxslərin aqibəti barədə hələ də məlumat yoxdur. İki mindən çox azərbaycanlı ermənilər tərəfindən əsir və girov götürüldü. Cəbhədə hökm sürən acınacaqlı vəziyyət xalqın sabaha olan ümidlərini də alt-üst edirdi.

Ulu Öndərin hakimiyyətə gəlişi ilə cəbhədə ciddi dönüşə nail olundu

Belə bir ağır, böhranlı durumda xalq üzünü dahi oğlu Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevə tutdu. Xalqın çağırışı ilə yenidən hakimiyyətə qayıdan Ulu Öndər Heydər Əliyev qısa müddətdə müdrik və uzaqgörən hərbi-diplomatik siyasəti ilə Dağlıq Qarabağda ciddi dönüşə nail olundu. 1994-cü il yanvarın 5-də Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi "Horadiz əməliyyatı" nəticəsində 21 min hektar ərazi - Füzuli rayonunun 20 Arazboyu kəndi, Horadiz qəsəbəsi və Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndi işğaldan azad edildi. Tarixi "Horadiz əməliyyatı" ilə Azərbaycan Ordusunun qələbə əzmi özünə qayıtdı. Məhz bundan sonra 12 may 1994-cü il tarixində atəşkəsə dair razılıq əldə olundu. ATƏM-in dövlət və hökumət başçıların 1994-cü il 5-6 dekabr tarixlərində Budapeştdə keçirilən sammitində ATƏM çərçivəsində bütün vasitəçilik səylərinin əlaqələndirilməsi üçün Minsk Konfransı həmsədrlik institutunun yaradılması barədə qərar qəbul olundu. Beləliklə, üç həmsədr ölkə - Rusiya, ABŞ və Fransa 1994-cü ildən bu günə qədər Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə dair vasitəçilik prosesini həyata keçirir. Ancaq görünən odur ki, həmsədrlər üzvlərinə götürdükləri öhdəliklərə uyğun fəaliyyətlərini qurmurlar. Bəzən ikili standartlardan çıxış edir və münaqişənin həllində status-kvonun saxlanması cəhd göstərir. Elə bu yaxınlarda Ermənistan səfərdə olarkən, Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun erməni maraqlarına xidmət edən fikirlər səsləndirməsi, qeyd etdiyimiz kimi, münaqişəsinin sülh yolu ilə həllində

həmsədr ölkələrin üzvlərinə götürdükləri vasitəçilik prinsiplərinə və ruhuna ziddir.

"Rusiyanın vasitəçiliyi də bizdə müəyyən qədər şübhələr yaradır"

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Səs" qəzetinə açıqlamasında Sergey Lavrovun Ermənistanla səsləndirdiyi fikirlərə əsasən, bildirib ki, Rusiyanın vasitəçiliyi bizdə müəyyən qədər şübhələr yaradır: "Ermənistan rəsmi səfəri zamanı Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovun erməni maraqlarına uyğun açıqlaması yaqın onun şəxsi fikri deyil. Görünür, Moskvada, çox təəssüf ki, belə düşüncələr az deyil. Faktiki Lavrov Azərbaycanın işğal edilən ərazisi olan Dağlıq Qarabağın maraqlarının nəzərə alınmasını vurğuladı. Amerikalı diplomatlar və həmsədrlər dəfələrlə bildiriblər ki, münaqişənin həlli mərhələsində Dağlıq Qarabağ ətrafındakı, ən azı, 5 rayon boşaldılmalıdır. Bu sözü isə heç vaxt Ser-

irihəcmli döyüşlər Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə nəticələndi.

Erməni hücumunun qarşısının alınması, mülki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin komandanlığı tərəfindən Ağdərə-Tərtər-Ağdam və Xocavənd-Füzuli istiqamətində tənqisəlməz cavab tədbirləri həyata keçirildi. Tərtər rayonunun Talış kəndi ətrafındakı yüksəkliklər, Cəbrayıl rayonunun Lələtəpə yüksəkliyi və Cocuq Mərcanlı, Goranboy rayonunun Gülüstan kəndi və Tərtər rayonunun Madagiz kəndi istiqamətində mövqələr düşməndən azad olundu. Aprelin 4-ü Ermənistan ordusu itirilmiş mövqələrini geri qaytarmaq məqsədilə cəbhənin, əsasən, Ağdərə-Tərtər və Xocavənd-Füzuli istiqamətlərində mövqələrimizə yenidən hücum etdi, təmas xəttinə yaxın yaşayış məntəqələrimizi intensiv atəşə tutdu. Düşmənin əlavə qüvvələr göndərməklə hücumu davam etdirmək planı döyüşçülərimizin şücaəti sayəsində baş tutmadı. Güclü, qüdrətli ordumuz tərəfindən düşmənin strateji baxımdan əhəmiyyətli Madagiz məntəqəsindəki hərbi bazasının qərgahına və erməni könüllülərini daşıyan avtobusa zərbələr endirildi.

Aprel zəfəri ilə erməni hərbi birləşmələrinin məhv edilməsi

gey Lavrovdan eşitməmişik. Belə olan halda, Rusiyanın vasitəçiliyi də bizdə müəyyən qədər şübhələr yaradır". E.Şahinoğlu Rusiyanın bəzi şəxslərində Lavrov kimi düşünüb, addımlar atdıqlarını söyləyib. Misal olaraq 2019-cu ilin oktyabrında Rusiya Dövlət Dumasının komitəsinin sədr müavini Zatulinin qanunsuz olaraq Dağlıq Qarabağa səfər etməsini göstərib: "Zatulin bununla kifayətlənməyib, eyni zamanda, Rusiya televiziyaya kanalına müsahibəsində deyir ki, "onsuz da Dağlıq Qarabağ müstəqildir, uzaqbaşı 5 rayon Azərbaycan qaytara bilərlər" yəni onun ağızının üstündən heç kəs vurmur. Bir sözlə, Rusiyanın vasitəçiliyi bizdə haqlı suallar yaradır".

1994-cü ildə tərəflər arasında atəşkəs elan edilməsinə baxmayaraq, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində atəşkəs rejimini mütəmadi pozmaqda davam ediblər. Erməni təcavüzkarlarının növbəti atəşkəs rejimini pozmaq cəhdi 2016-cı ilin aprel ayında baş verdi. 2016-cı il aprelin 1-dən 2-nə keçən gecə Azərbaycanın ön xətt mövqələri və yaşayış məntəqələri Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən intensiv artilleriya atəşinə məruz qaldıqda, ordumuzun bölmələri əks-həmlə ilə tənqibatların qarşısını aldı. Atəşkəs elan olunduqdan sonra ilk dəfə baş verən bu ön

Döyüşlər zamanı Ermənistan silahlı qüvvələrinin Ağdərə, Madagiz və digər yaşayış məntəqələrindən hərəkətə gətirmək istədiyi ehtiyat qüvvələri bölmələrimiz tərəfindən önləyici zərbələrlə dağıdıldı. Düşmənin atəş nöqtələrinə və artilleriya qurğularına vurulan zərbələr, kəşfiyyat qruplarımız tərəfindən həyata keçirilən müvafiq tədbirlər nəticəsində şimal istiqamətində Goranboy rayonu və Naftalan şəhərinə təhlükə yarada biləcək Talış məntəqəsi ətrafındakı, cənubda isə Horadiz şəhəri və Araz çayı boyu Cəbrayıl rayonunun bəzi kəndlərinin düşmənlə təhlükəsindən qorunması məqsədilə Lələtəpə yüksəkliyi və onun ətrafındakı strateji cəhətdən mühüm ərazilər azad edildi. Bölmələrimiz tərəfindən azad edilən ərazilərdə yeni mövqələr quruldu və mühəndis-istehkam tədbirləri həyata keçirildi.

Erməni silahlı qüvvələri bu döyüşlərdə 500-dən artıq hərbi qulluqçu itirdi, 1200-ə yaxın əsgər və zabiti yaralandı, çoxsaylı ziərəhli texnika, artilleriya qurğusu itkilərinə məruz qaldı. İşğalçı ölkənin Madagiz yaşayış məntəqəsində yerləşən qərgahı və əsas hərbi hissələri məhv edildi. Ağdərə-Madagiz, Cəbrayıl istiqamətindəki yolların nəzarətdə saxlanması imkanı əldə edildi.

2016-cı il aprelin 19-da Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamları ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin

3 üzvü "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı", 7 üzvü "Azərbaycan Bayrağı" ordeni, 1 üzvü 2-ci dərəcəli və 4 üzvü 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni, 19 üzvü "Vətən uğrunda" medalı, 43 üzvü "İgidliyə görə" medalı, 45 üzvü "Hərbi xidmətlərə görə" medalı, 2 üzvü "general-mayor" ali hərbi rütbəsi ilə mükafatlandırıldı. Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi uğurlu əks-hücum hərbi əməliyyatı nəticəsində, Goranboy rayonuna və Naftalan şəhərinə təhlükə yarada biləcək Talış kəndi ətrafındakı yüksəklikləri, eləcə də, Seysulan məntəqəsini azad etməsi, Füzuli rayonu istiqamətində yerləşən "Lələtəpə" yüksəkliyinə nəzarəti ələ keçirməsi böyük strateji qələbə kimi qiymətləndirilir. Çünki "Lələtəpə" yüksəkliyinin düşməndən alınmasından sonra ordumuz yaxın əraziləri, Arazboyu cənub bölgəsini nəzarət altına götürmüş oldu. Aprel döyüşləri hərbi-strateji nöqtəyi-nəzərdən böyük üstünlüklər verməklə yanaşı, həm də Azərbaycanın çox mühüm psixoloji qələbənin qazanmasında önəmli rol oynadı. Aprel döyüşləri zamanı ordumuz düşməne sarsıdıcı zərbələr endirməklə, dünyaya nümayiş etdirdi ki, Azərbaycan işğal altında olan torpaqları azad etmək potensialına malik ölkədir. Aprel döyüşləri həm də ermənilərin ideoloji əsaslarını da heçə endirdi. Həmin döyüşlər, demək olar ki, ermənilərin ideoloji əsaslarını dağıtdı. Ötən iki il ərzində, Ermənistan cəmiyyəti sarsıntı və təşviş içindədir. Artıq vəziyyətə daha praqmatik baxımdan yanaşan qüvvələr açıq-aydın bildirirlər ki, əgər Azərbaycan ilə münasibətlər yoluna qoyulmasa, Ermənistanın gələcəyi yoxdur.

Hərbi sahədə olduğu kimi, diplomatik sahədə də işğalçı Ermənistan məğlub olur

Aparılan düzgün, məqsədyönlü siyasət nəticəsində işğalçı Ermənistan, hərbi sahədə olduğu kimi, diplomatik sahədə də dünyaya siyasi arenada sıradan çıxarılmışdır. Təbii ki, bütün bu siyasi-diplomatik uğurlar Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin düşünülmüş, məqsədyönlü müdrik siyasət aparmasının nəticəsidir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Valday" Beynəlxalq Diskussiya Klubunun XVI ilik iclasının plenar sessiyasında çıxışı zamanı, Paşinyanın səsləndirdiyi "Qarabağ Ermənistanıdır" ifadəsinin yalan olduğunu faktlarla və sübutlarla dünyaya nümayiş etdirdi. Bildirdi ki, Dağlıq Qarabağı statusu 1921-ci ildə Qafqaz bürosunun qərarı ilə "Azərbaycanın tərkibində qalsın" kimi müəyyən edilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışında qətiyyətlə bəyan edib ki, Dağlıq Qarabağ tarixi, mədəni, demoqrafik, siyasi, geosiyasi və bütün digər mənalarda daim Azərbaycanın olub və ora indi də Azərbaycanındır. Həmin fikri Prezident tarixə düşən dəqiqliklə ifadə edib: "Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi" Erməni mətbuatı bu fikrin Nikol Paşinyanın "nöqtəsini əzib keçdiyini" yazıb.

Biz sözlə, Azərbaycanın qalibiyyət bayrağı dünya siyasi səhnəsində daha geniş əraziləri və sərhədləri aşmaqdadır. Bunun fonunda işğalçı Ermənistan Azərbaycanın haqqa, ədalətə söykənən zəfər, qalib siyasəti ilə getdikcə, daha sərt şəkildə küncə sıxışdırılmaqdadır. Bütün bunlar, bir daha əminlik yaradır ki, işğal altında olan torpaqlarımızın azad edilməsi gün uzaqda deyil.

Zakir Rəhimli

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə keçirdiyi fərdi jurnalist yazıları müsabiqəsi üçün